

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 145/2019-40

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Harakálym, Mlynská 28, Košice, postupom Okresného súdu Rožňava v konaní sp. zn. 10C/474/2002 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 5Co/383/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Rožňava v konaní sp. zn. 10C/474/2002 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **3 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Rožňava **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Rožňava **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **415,51 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevýhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. novembra 2019 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu a krajského súdu. Okrem toho žiada, aby bolo obom súdom

prikázané konať bez zbytočných prietáhov, finančné zadosťučinenie 15 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľka sa žalobou z 24. júna 2002 domáhala odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, ku ktorému došlo v dôsledku dopravnej nehody 23. júla 2000. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo 28. októbra 2002. Znalecké dokazovanie bolo nariadené 7. apríla 2003, avšak znalecký ústav vrátil okresnému súdu spis bez vypracovania znaleckého posudku z dôvodu možného konfliktu záujmov. Okresný súd poveril 16. septembra 2003 vykonaním znaleckého dokazovania lekársku fakultu, ktorá vrátila okresnému súdu spis bez vypracovania znaleckého posudku z dôvodu mimoriadnej vyťaženia. Okresný súd preto 22. januára 2004 poveril vykonaním znaleckého dokazovania fakultnú nemocnicu, ktorá rovnako vrátila okresnému súdu spis bez vypracovania znaleckého posudku. Napokon okresný súd 17. júna 2004 poveril vypracovaním znaleckého posudku znalca, ktorému povolil na základe jeho žiadosti predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku do 31. januára 2005. Následne bolo vo veci nariadené pojednávanie a okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 25. februára 2005.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal žalovaný odvolanie a spis bol krajskému súdu predložený 13. júla 2005. Na žalovanú obchodnú spoločnosť bol 22. marca 2005 vyhlásený konkurz a krajský súd 6. marca 2006 z tohto dôvodu konanie prerušil. Dňa 22. októbra 2012 bol konkurz vyhlásený na majetok žalovanej spoločnosti zrušený. Krajský súd pokračoval v konaní a 18. apríla 2013 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po vrátení veci okresný súd nariadil pojednávanie na 4. september 2013, 25. september 2013 a 27. september 2013, ktoré boli odročené na základe žiadosti sťažovateľky, a pojednávanie bolo následne nariadené na 21. október 2013. To bolo odročené z dôvodu potreby doplnenia znaleckého posudku. Okresný súd 29. januára 2014 uložil znalcovi doplniť znalecký posudok, ktorý tak urobil 4. marca 2014. Na pojednávaní konanom 9. júla 2014 okresný súd oboznámil účastníkov konania, že žalovaná spoločnosť bola vymazaná z obchodného registra, a pojednávanie odročil na neurčito. Sťažovateľka podala návrh na zmenu žalovaného 21. júla 2014. Okresný súd 5. februára 2015 rozhodol o pripustení zmeny žalovaného a 23. apríla 2015 na základe návrhu sťažovateľky pripustil ďalšiu zmenu na strane žalovaného.

4. Ďalšie pojednávanie konané 9. novembra 2015 bolo odročené na 30. november 2015 z dôvodu potreby výsluchu sťažovateľky. Na tomto pojednávaní bola vypočutá sťažovateľka a konanie bolo odročené na 16. december 2015 pre účely výsluchu svedkov a znalca. Na pojednávaní konanom 16. decembra 2015 boli vypočutí znalec a traja svedkovia a konanie bolo odročené na neurčito pre účely vyjadrenia sa sťažovateľky k námietke nedostatku pasívnej legitímácie vznesenej žalovaným. Po vyjadrení sťažovateľky okresný súd 13. júna 2016 konanie zastavil z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, na základe ktorého krajský súd 3. mája 2017 zrušil uznesenie okresného súdu o zastavení konania a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Okresný súd na základe návrhu žalovanej 11. septembra 2017 nariadil ďalšie znalecké dokazovanie a znalecká organizácia podala znalecký posudok 14. augusta 2018. Po vyjadrení oboch strán nariadil okresný súd pojednávanie na 12. november 2018, ktoré bolo zrušené z dôvodov na strane znalca. Na pojednávaní konanom

19. decembra 2018 bol vypočutý zástupca znaleckej organizácie a pojednávanie bolo odročené na 18. január 2019 pre účely vyhlásenia rozhodnutia. Okresný súd rozsudkom z 18. januára 2019 zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľke 40 933,05 eur. Po podaní odvolania oboma stranami bol spis predložený 17. mája 2019 krajskému súdu, ktorý uznesením zo 4. februára 2020 rozsudok okresného súdu potvrdil.

III.

5. Sťažovateľka uviedla, že následky ťažkého poškodenia zdravia jej denne spôsobujú rôzne ťažkosti a problémy a zmena životného komfortu je umocňovaná dlhotrvajúcim súdnym sporom a skutočnosťou, že jej dosiaľ nebolo priznané spravodlivé a primerané odškodnenie. Sťažovateľka zdôraznila celkovú dĺžku konania 17 rokov, ktorá je zjavne neprimeraná, a stráca sa samotný účel súdneho konania, ktorým je rýchla a účinná ochrana práv účastníkov konania.

6. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že konanie je zložité z hľadiska skutkového stavu a právneho posúdenia. Podľa okresného súdu bola doba trvania sporu ovplyvnená objektívnymi skutočnosťami a jeho postup a rozhodnutia sú odrazom vykonaného dokazovania a snahou súdu spravodlivo, nestranne a v primeranej lehote vo veci rozhodnúť. Závažnosť sporu, nutnosť vykonania viacerých znaleckých dokazovaní, konkurz na žalovanú a následný zánik žalovanej sú dôvodmi, pre ktoré konanie trvalo takú dlhú dobu.

7. Krajský súd uviedol, že vzhľadom na rozsiahlosť spisu, zložitost' veci a to, že konanie bolo sedem rokov prerušené z dôvodu konkurzného konania, dĺžka odvolacieho konania nie je neprimeraná a krajský súd nezistil žiadne zavinené subjektívne priet'ahy.

IV.

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

9. Vec bola po skutkovej stránke zložitá. Okresný súd musel skúmať zdravotný stav sťažovateľky, príčinnú súvislosť medzi dopravnou nehodou a zdravotnými následkami, ktoré sa postupom času vyvíjali, a preto bolo potrebné nové znalecké dokazovanie. Vo veci bolo vykonané rozsiahle dokazovanie vrátane zdravotnej dokumentácie, základného bodového ohodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia sťažovateľky a znaleckých posudkov, ktoré bolo potrebné vyhodnotiť. V správaní sťažovateľky okrem žiadostí o odročenie pojednávania z objektívnych dôvodov neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania.

10. Postup okresného súdu bol do vydania prvého rozhodnutia v roku 2005 poznačený neefektívnym obdobím v trvaní približne dvoch rokov. Okresný súd nesústredene a opakovane

menil znalecké organizácie bez toho, aby si overil, či znalecká organizácia je schopná posúdiť zdravotný stav sťažovateľky. Následne bol na majetok žalovaného v roku 2006 vyhlásený konkurz. Po skončení konkurzného konania a vrátení spisu krajským súdom v roku 2013 okresný súd musel vykonávať procesné úkony súvisiace s novým znaleckým dokazovaním a so zmenou subjektu na strane žalovaného.

11. Okresný súd v roku 2016 nesprávne vyhodnotil pasívnu legitimáciu žalovaného a z tohto dôvodu konanie nesprávne zastavil. Kvôli tomuto rozhodnutiu a následnému odvolaniu sťažovateľky, na základe ktorého krajský súd zrušil rozhodnutie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, sa celková dĺžka konania predĺžila približne o jeden a pol roka. Po vrátení spisu okresný súd konal priebežne v niekoľkých mesačných intervaloch.

12. Postup a rozhodnutia okresného súdu neboli v napadnutom konaní stále optimálne a okresný súd nepostupoval tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. I keď k predĺženiu konania prispeli objektívne dôvody ako sedemročné konkurzné konanie, meniaci sa zdravotný stav sťažovateľky a zmeny subjektu na strane žalovaného, procesný postup okresného súdu v napadnutom konaní nesmeroval efektívne k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky. S ohľadom na tieto v prevažnej miere objektívne skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Čo sa týka postupu krajského súdu, treba uviesť, že o každom odvolaní rozhodoval niekoľko mesiacov a dĺžka odvolacieho konania nikdy nepresiahla jeden rok. Táto dĺžka konania je z pohľadu uplatneného základného práva sťažovateľky primeraná a nevedla k jeho porušeniu. Preto ústavný súd ústavnej sťažnosti vo vzťahu k postupu krajského súdu nevyhovel.

14. Keďže v priebehu konania o ústavnej sťažnosti bolo konanie právoplatne skončené, nebola využitá možnosť podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a nebolo vyhovené návrhu sťažovateľky, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať.

15. Konanie na okresnom súde začalo ešte v roku 2002 a až v roku 2020 bolo právoplatne rozhodnuté vo veci. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania na okresnom súde, zložitost' prejednávanej veci, správanie sťažovateľky a postup súdu, ústavný súd sťažovateľke priznal podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadosťučinenie 3 000 eur a vo zvyšnej časti jej nevyhovel.

V.

16. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením v sume 415,51 eur. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2019 je 163,33 eur. Ústavný súd priznal

sťažovateľke náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 163,33 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 9,80 eur) predstavuje 346,25 eur, k čomu vzhľadom na to, že advokát sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať 69,25 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2021

Robert Šorl
predseda senátu